

4 maja 2020r.

Temat 31: Czym różni się zdania pojedyncze rozwinięte od zdania nierozwiniętego?

1. Na początek musimy sobie przypomnieć następujące wiadomości:

a/ CO TO JEST ZDANIE?

Zdanie to wypowiedzenie zawierające osobową formę czasownika, np.:

Uczeń pisze zadanie. co robi? pisze- czasownik w formie osobowej

Mama gotuje obiad. co robi? gotuje- czasownik w formie osobowej

b/ JAKĄ FUNKCJĘ PEŁNI CZASOWNIK OSOBOWY?

Czasownik osobowy jest orzeczeniem w zdaniu. Odpowiada na pytania: co robi?

co się z nim dzieje?

c/ KTO WYKONUJE CZYNNOŚĆ?

W pierwszym przykładowym zdaniu czynność wykonuje uczeń, w drugim – mama.

Wykonawca czynności, osoba, rzecz, zjawisko znajdujące się w pewnym stanie to podmiot.

Podmiot to część zdania, która odpowiada na pytania: kto? co?

2. Znajdź w zdaniach orzeczenia.

a/ Pies biega.

b/ Słońce świeci.

c/ Drzewo rośnie.

Wiedzie, które wyrazy są orzeczeniami? Zastanówcie się.....

Oto poprawna odpowiedź: biega, świeci, rośnie.

Jeśli takie wyrazy wskazaliście – świetnie! Brawo!

W powyższym zadaniu w każdym zdaniu występuje jedno orzeczenie (jest po jednym orzeczeniu), dlatego te zdania nazywamy pojedynczymi.

3. Zdanie może się składać tylko z podmiotu i orzeczenia:

Pies szczeka.

Mama prasuje.

Przyjadą.

Takie zdanie nazywamy zdaniem pojedynczym nierozwiniętym.

4. Zdanie może zawierać oprócz podmiotu i orzeczenia także określenia:

Mój (czyj?) pies szczeka (gdzie?) przed domem.

Zmęczona (jaka?) mama prasuje (co?) koszulę (czyje?) taty.

Niebawem (kiedy?) przyjadą goście.

Zdanie pojedyncze, które oprócz podmiotu i orzeczenia lub samego orzeczenia zawiera co najmniej jedno określenie, nazywamy zdaniem rozwiniętym.

5. W celu lepszego zrozumienia wiadomości o zdaniach pojedynczych proponuję skorzystać z linku:

https://www.youtube.com/watch?v=4OBcvTM0_N0

6. Zapiszcie w zeszycie następującą notatkę (możecie ją również wydrukować i wkleić do zeszytu):

ORZECZENIE to część zdania, wyrażona czasownikiem w formie osobowej, która odpowiada na pytania: co robi? co się z nim dzieje?, np.

Mama usypia dziecko

|

ORZECZENIE

PODMIOT to część zdania, która odpowiada na pytania: kto? co?

Nazywa wykonawcę czynności lub wskazuje na osobę, rzecz, zjawisko, które znajdują się w pewnym stanie, np.:

Nadchodzą ciepłe dni.

|

PODMIOT

Zdanie pojedyncze nierozwinięte składa się tylko z podmiotu i orzeczenia lub samego orzeczenia, np.:

Dzieci się bawią.

Siadamy.

Zdanie pojedyncze rozwinięte oprócz podmiotu i orzeczenia zawiera co najmniej jedno określenie, np.:

Radosne dzieci bawią się na łące.

Siadamy w kręgu.